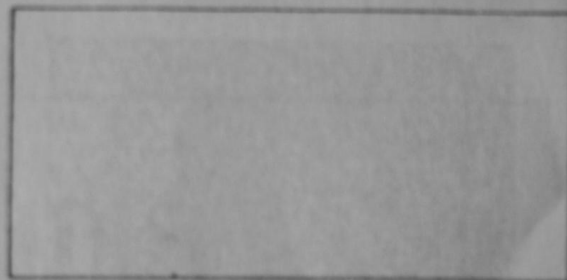

97
TIJDSCHRIFT voor HEEMKUNDE
FOLKLORE en OUDHEIDKUNDE

UITGIFTE KANTOOR
3300 TIENEN 1

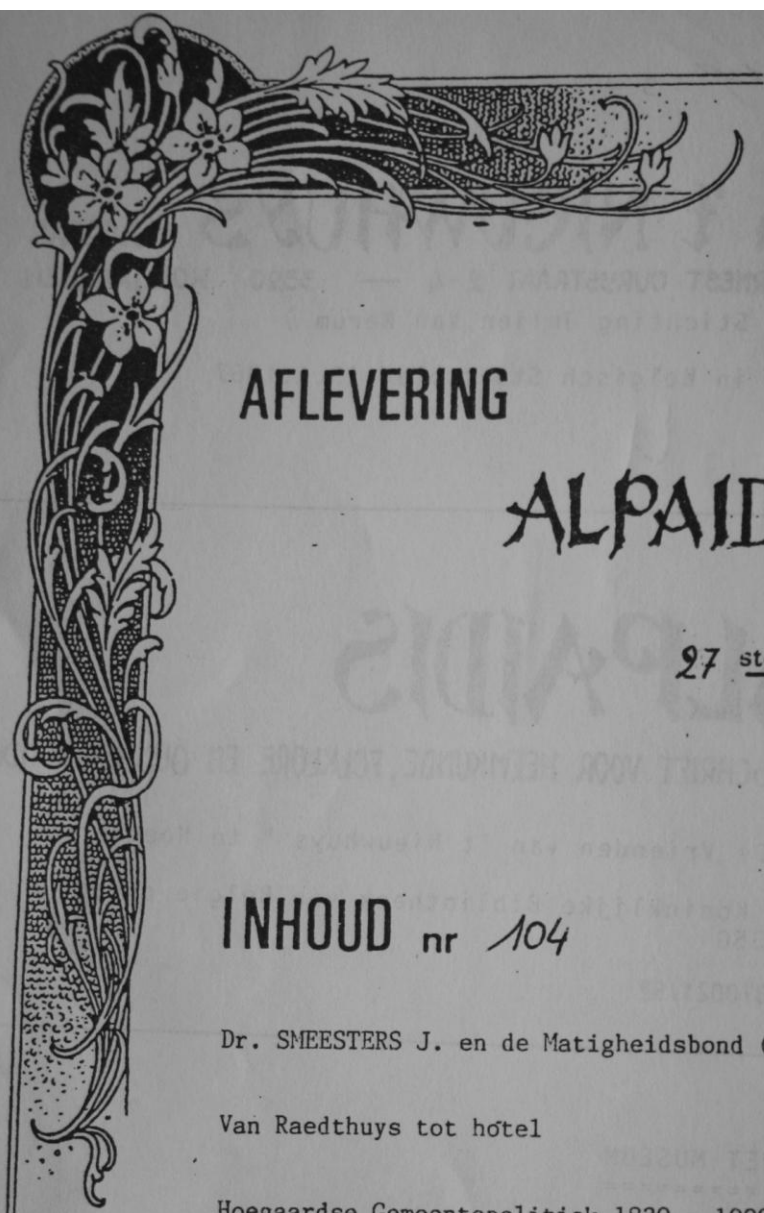
104

driemaandelijks

3^e trimester 1991

ALPAIDIS

AFLEVERING

ALPAIDIS

27ste jaargang 1991

INHOUD nr 104

Dr. SMEESTERS J. en de Matigheidsbond (vervolg)

Van Raedthuys tot hôtel

Hoegaardse Gemeentepolitiek 1830 - 1990

- N I E U W De HOEGAARDSE BROUWERSPINT

Bier - trofee stand 1 aug.

Waarom werd het Kapittelhuys (nu Toontuinen) vroeger huis Dumont genoemd en wie was feitelijk zijn laatste bewoner PAUL BAIL ?

DE MATIGHEIDBOND VAN HOEGAARDEN

VERVOLG

Dr. SMEESTERS Joseph
een merkwaardig man

OPGEDRAGEN AAN:
MEV. SMEESTERS-PONSAERTS

Hougaerde VREUGD in DEUGD - Zaal Palace

Zondag, 11 November, 1928

te 7 uur

LEVEN SARABESKEN

— de beroemden éénakter van J. Horemans —
Een prachtschets van het moderne leven !

TOONEELBOND « VREUGD IN DEUGD »

MET KENSPREUK « WILLEN IS KUNNEN »

Gesticht in den schoot van den Matigheidsbond in 1901

Uitsluitend voor betrachtting :

Kunst, zonder winstbejag, en eerbied voor de zedelijkheid.

ZONDAG 23 NOVEMBER, te 7 uur

OPVOERING VAN

DE HOUTZAGERS

drama uit het volle leven door Jof Haugen

ROLVERDEELING :

Frans, grijsaard, oude plankenverkooper (70 jaar)	H. Steenwegen
Anna zijne dochter (30 jaar)	Mevrouw Toletti-Moens
Vital, haar man, plankenzager (35 jaar)	N. Taverniers
Paatje Peever, oude vriend van Frans (68 jaar)	J. Vannerum
De veldwachter	J. Kinnaes
Figurant : Een kind van 3 jaar	Maria Loozen
Drie kinderen van 5 tot 8 jaar	M. Gilis, Irma en Jeanne Loozen

(Het stuk speelt vóór den oorlog in 'n dorp van Brabant)
en van het zóóhoog geroemd lachsucces

De Tante van Charley

ROLVERDEELING :

Jack Chesney, student	K. Homblé
Charley Wickenham, student	E. Steenwegen
William Babberley, student	W. Loozen
Kolonel Francis Chesney, Jack's vader	J. Vandermolen
Oom Spettigue, advocaat en oud weduwenaar	H. Bourguignon
Brasset, de knecht	K. Gilis
Miss Kitty	Mevrouw J. Toletti-Moens
Miss Arabella	Mej. Th. Moltroix
Donna Lucia,	Mej. Fl. Trekels
Miss Ellen, heur nicht	Mej. J. Rome

Grimeering van het huis Jan Wauters, Thienen

Hougaerde, Smeesters-Leffère

8 -GEKENDE OPGEVOERDE STUKKEN DOOR VREUGD IN DEUGD

=====

- Antje
- Fra Angelico
- Bietje
- De bokskampioen
- Bruine suiker
- Beurskoorts
- De tante van Charley
- De Duitschers komen 't koper halen
- Een duitsche krijgsraad.
- Het zondige dorp.
- Onder een dak.
- De distel.
- De klucht van de gestrafte met den koord.
- Grietje
- Gringoire
- 't Lieve Vrouwken en de Herdersknaap.
- Het Stille dorp.
- Oud Heidelberg.
- Het stille Huis.
- Het geding van ons Heer.
- De Houtzaggers.
- Dolle Hans
- Het gouden Jubelfeest.
- De Koning drinkt.
- De klapperbeentjes.
- Kameraadjes
- De familie Klepkens.
- De Notabelen van Kraaiennest.
- Levensarabesken.
- 't Lammeken trouwt ... en rouwt.
- De wiegende mijnwerker.
- Menschwording.
- Kleine mensen.
- Millionair tegen wil en dank.
- De martelaar.
- Lodewijk van Nevers.
- De grote neuzen.
- De gefopte oom.
- De Geest van de Olmenhoeve.
- Passiebloemen.
- De peer als twistappel.
- Pietje de landloper.
- St. Pieters nacht.
- Tineke
- De Derby
- Reinoud en Renilde.
- Afternoon tea.
- De wiskunstenaars of 't gevlugte Juffertje
- Haar laatste wil.
- Wylli's vrouw.
- Het geheim v/d Zinnelooze.
- Zomeravond.
- Leentje uit 't Hemelrijk.
- Zij mag niet trouwen.
- Zeep 13

9 -BEKENDE LEDEN VAN DE MATIGHEIDSBOND.

=====

ANDRIES Maria	GUELLUY J.
BAMS Aug.	HOMBLE Karel
BEULENS Leon	JADOUL
BEULENS Lode	KINAER Hendrik
BILS Apollinaire	KINNAERT Theodore
Mev. Ap. BILS	KINNAES J
BISCOMPTE Victor	LOOZEN Guillaume
Mev. BISCOMPTE-PEETERS	LOOZEN Irma
BOETS Louis	LOOZEN Jeanne
BOURGUIGNON Emile	MARCHAL Edmond
BOURGUIGNON H.	LOOZEN Maria
BRASSEUR Felix	MEEUWENS M.
BRASSEUR François	MICHEL Ch.
COENEN E.	MICHEL Frans
DEPRE Yv.	MOENS Armand
DEWELDE E.	Mej. J.MOENS
DOTREMONT Leon	Mej. T.MOITROUX
DOTREMONT Fred	Broeder NONANTUS
Mevr. DOTREMONT-VRANCKX	NIJS Louis
EVARD Cl.	PEETERS Theophile
EVARD Jules	Broeder PHILIBERTUS
EVARD Maurice	PLACKLE L.
EVARD René	PLACKLE Marie
GASIA Hubert	PLACKLE Marie
GILIS Camille	Mev. RICHARD
GILIS Clement	ROMME Karel
GILIS K.	ROMME J.
GILIS M.	Mej. J.ROMME
Mej. M. GILIS	ROMME Louis
GODEFRIDI Louis	Mev. ROMME-DROSSAERT
GODEFRIDI LOUISE	Dr. SMEESTERS Joseph
GODEFROID Felix	STEENWEGEN Cesar
GODEFROID Frans	STEENWEGEN Emile
GODEFROID H.	STEENWEGEN Henri
GRINGOIRE	Mej. STOCKMANS A.
GROESENEKEN Alfons	Mev. J.STOCKMANS-RIMANQUE
GROESENEKEN Emile	STOCKMANS Lambert
GROESENEKEN R	STOCKMANS Prosper

STERCKX Th.	VANMOL E.
Mev. STERCKX-VANDERWAEREN	VANMOL Hubert
Mej. M.SWELLEN	VANMOL Libert
TAVERNIERS Napoleon	VANMOL M.
TOLETTI Apollinaire	Mej. P.VANMOL
TOLETTI O	VAN NERUM Georges
TOLETTI P	VAN NERUM Jules
Mev. TLOETTI-MOENS	VAN NERUM Julien
TOLLET M.	VAN NERUM Leon
Mej. Fl. TREKELS	VAN NERUM Maurice
TROOST Raymond	VAN NERUM Robert
VANEX Fr.	Mev. R.VAN NERUM-HERINCKX
VANDENBOSCH Adolf	VAN OLMEN
VANDENPUT Edouard	Past. VANSTAPPEN
VANDERHAEGEN Frans	VERVOUX Alph.
VANDERMEULEN J.	Mej. J. VRANCKX
VANDERMOLEN Jozef	Mev. PELEGRIN-VERVOUX
VANDERWAEREN Frans	Mev. VAES-VERVOUX
Past. VAN GUCHT	VAN NERUM Arthur
VANHULST H.	

NB. Deze lijst is onvolledig, graag meer inlichtingen.

1

ALGEMEEN REGLEMENT
VAN DEN
MATIGHEIDSBOND

— «SINT-GORGONIUS» —
TE HOUGAERDE

Art. 1. — De maatschappij is gesticht onder de benaming van *Matigheidsbond Sint-Gorgonius*, of *Sint-Gorgonius-gilde*.

In den schoot van den Matigheidsbond is eene Tooneelafdeeling ingericht, met name «*Vreugd in Deugd*» onder kenspreuk «*Willen is kunnen*».

Art. 2. — De maatschappij bestaat alleen uit werkende leden.

Art. 3. — De leden mogen aanveerd worden op den ouderdom van 14 jaar en op verderen leeftijd.

Art. 4. — De nieuwe leden moeten eenen proeftijd ondergaan van ten minste 6 maanden.

Art. 5. — Het Bestuur zal na den bepaalden proeftijd beslissen, of de leden hunne beloften mogen teekenen.

Art. 6. — Om lid van den Bond te zijn of te blijven, moet men :

- 1° een goed gedrag hebben ;
 - 2° de vergaderingen regelmatig bijwonen;
 - 3° de onthoudingsbelofte getrouw blijven.
- 't is te zeggen *nooit* sterke dranken gebruiken, geen *onmatig* gebruik maken van bier of wijn.

Art. 7. — De onthoudingsbelofte wordt tweemaal per jaar geteekend :

- 1° op de vergadering van de maand Juni;
- 2° op de vergadering van de maand December.

Art. 8. — De leden, die een vol jaar lid zijn van den bond en de bepalingen van 't reglement onderhouden, hebben recht op eene jaarlijksche aanmoediging. (Deze aanmoediging zal gewoonlijk eene reis zijn).

Art. 9. — De leden betalen maandelijks 10 centiemen inleg. Deze gelden blijven altijd den eigendom der maatschappij, en kunnen niet meer weergeeischt worden.

Art. 10. — De leden mogen jaarlijks de concerten bijwonen aan halven prijs. Doch hunne kaart is persoonlijk.

Art. 11. — Wanneer 5 leden van gedacht zijn, dat het eene of andere punt van 't reglement zou moeten besproken of gewijzigd worden, dan wenden zij zich tot den Voorzitter of een der Bestuurle-

3

den. Het Bestuur blijft altijd vrij er de verandering aan toe te brengen.

Art. 12. — Ieder lid mag in de algemeene vergaderingen eene voordracht geven, mits het op voorhand aan 't Bestuur te vragen en zijn onderwerp kenbaar te maken.

Art. 13. — De leden van den Matigheidsbond kunnen lid worden van den Tooneelbond, mits zich aan te geven en door het Bestuur van den Tooneelbond aanveerd te worden. Zij zijn gehouden het reglement van den Tooneelbond te onderhouden.

Art. 14. — De volgende boeten zullen toegepast worden :

- a) 5 centiemen, als een lid te laat komt op de maandelijksche vergadering.
- b) 10 centiemen, voor deze die zonder wettige redenen en kennisgeving de vergadering niet bijwonen.
- c) 50 centiemen, wanneer iemand zonder gegronde redenen afwezig is op de begrafenis van een afgestorven lid.
- d) 1 fr., wanneer zij op den dienst der maatschappij afwezig zijn.

Voor de twee laatste gevallen zal het Bestuur oordeelen of de opgegeven rede-

4

nen gegrond zijn.

Art. 15. — De algemeene vergaderingen hebben gewoonlijk plaats den 2^{den} zondag der maand.

Art. 16. — De algemeene vergaderingen mogen bijgewoond worden door :

- a) de werkende leden ;
- b) de leden der patronage ;
- c) al de personen, waar men werken de leden zou van kunnen maken.

Art. 17. — De leden zullen van tijd tot tijd antialcoolische bladen ontvangen, welke zij met aandacht zullen lezen en bij hunne familie en kennissen verspreiden. Men zal van elk blad één afdrukkel in de bibliotheek bewaren.

Art. 18. — Worden uitgesloten :

- 1° de leden, die binnen den loop van één jaar drij maal betrapt worden dat zij hunne onthoudersbelofte breken ;
- 2° dezen, die zonder kennisgeving 3 achtereenvolgende algemeene vergaderingen afwezig zijn ;
- 3° dezen, die ten minste geen 7 vergaderingen per jaar bijwonen ;
- 4° dezen, die hun inkomgeld of boeten niet op bepaalden tijd betalen ;
- 5° dezen, die in de maatschappij twist of

5

tweedracht zouden zaaien.

Art. 19. De leden zullen zich vóór hunne uitsluiting schriftelijk of mondelings bij den Schrijver mogen rechtveerdigen. Het Bestuur zal er kennis van krijgen, en diensvolgens beslissen.

Art. 20. — De Voorzitter, Ondervoorzitter en Schrijver-Schatbewaarder kunnen, in bijzondere gevallen, een lid voorlopig de algemeene vergadering ontzeggen, totdat het Bestuur in zijne eerstkomende zitting zal beslist hebben, hoe er dient gehandeld te worden.

Art. 21. — Wanneer een lid uitgesloten wordt, mag hij opnieuw aanveerd worden 2 jaar na de uitsluiting; nochtans kan hij, enkel na verloop van 4 jaar, weer deel maken van 't Bestuur.

Art. 22. — Wanneer een lid sterft, zal zijn lijk in het koor geplaatst worden bij de begrafenis. De leden zullen den lijdendienst bijwonen. Den eerstkomenden Zondag wordt de 2^e mis tot lafenis zijner ziel opgedragen en door de leden bijgewoond.

Art. 23. — Het Bestuur heeft altijd het recht aan het tegenwoordig reglement wijziging toe te brengen, volgens goed-

6

dunken.

Art. 24. — Alle geschillen, niet voorzien in dit reglement, zullen door het Bestuur vereffend worden.

Gezien en goedgekeurd door den Bestuursraad in zitting van 12 October en 7 November 1905.

De Voorzitter,

E. VAN GUCHT (Pastoor)

De Schrijvers,

BR. NONNATUS

L. STOCKMANS

De Ondervoorzitter,

Dr. J. SMEESTERS

Bestuurleden :

Br. OVERSTE PHILIBERT, E. BOURGUIGNON, J. EVRARD, A. GROEZENEKEN, K. HOMBLÉ, Pr. STOCKMANS, A. VANDENBOSCH, J. VANDERMOLLEN,

Hougaerde snel. Smeesters-Lefrère

TENTOONSTELLING

+++++

in 't Nieuwhuysmuseum te Hoegaarden

Dr. SMEESTERS en de MATIGHEIDSBOND

van 7 sept. tot 29 sept. 1991.

1

Algemeen reglement van den Bestuursraad van de Matigheidsbond.

Art 1 Het bestuur is samengesteld uit 13 leden, die de belangen der maatschappij behartigen, het reglement doen ontfangen, alle geschillen vereffenen, o. de geldkass beschikken, de leden aanvaarden of uitsluiten volgens het algemeen reglement.

Art 2 Een der bestuursleden bekleeft het ambt van voorzitter, een andere van onvoorzitter en een derde van schrijver-schatbewaarder, door het bestuur te kiezen.

Art 3 De leden zijn voor 4 jaar gekozen en kunnen herkozen worden. Het bestuur vult de openstaande zetels buiten den bepaalden tijd.

Art 4 De bestuursleden zijn wettig vergaderd als de groote helft aanwezig is.

3

leden moeten bijeen geroepen worden. De zitting moet binnen de 3 jaar doorgevoerd worden.

Art 10 Het bestuur zal jaarlijks de aanmoedigen vaststellen.

Art 11 De bestuursleden zullen bijeen komen op het onderhouden der goederen. Zij zullen de leden der bond verhooren en de pols in den bestuursraad kenbaar maken.

Art 12 De schrijver zal onder gestoken omslag de polslijsten een liefde vermaning zenden en tusschen dertijd aanmoedigen kunnen getuigen de belofte stand te houden.

Art 13 worden uit het bestuur gesloten de die, de geheimen van de bestuursraad kenbaar maken.

de die, hunne belofte twee maanden gedurende het jaar overtreden.

Art 14 De voorzitter, ondervoorzitter,

2

Art 5 Ieder bestuurslid mag voorstellen doen, doch moet zelf voor den schrijver doen geworden omdat te op het daargelieve kan komen.

Art 6 De bestuursvergaderingen, te iedere maand regelmatig plaats. Het is mogelijk dat woensdag is de algemene vergadering. De te worden door den schrijver twee dagen op voorhand vernutlicht.

Art 7 Het bestuur stelt in ieder zitting vast welke punten er mo. geheim gehouden worden.

Art 8 Wanneer een lid op de vergadering afwezig is, moet hij de gestemde besluiten aanvaarden.

Art 9 Een bijzondere bestuursvergadering kan geëischt worden wanneer er minstens 3 leden het vragen. Het brief door hen onderkeetend, zullen de schrijver overhandelen, die de zal bepalen, wanneer de

4 gemone gevallen een lid voorloping den bond te onttrekken en hem de algemene vergadering te verbieden.

Art 15 De nieuwe leden zullen bij wonderlijk goed door den bestuur raad ontkend worden, vooraleer toegelaten te zijn, tot het teekenen der goederen.

Art 16 Het bestuur van den tuonelhond mag hoegenaamd geene besluiten veranderen, die door het bestuur van den matigheidsbond genomen zijn; dit laatste mag ook geene punten beoordeelen die den tuonelhond voorbehouden.

Art 17 Het bestuur van den matigheidsbond zal jaarlijks een volkende som verspreiden tot instand van de Sint Gorgonius gilde.

Art 18 Er zal geheime kiezing van voorzitter een der leden het verlaagt.

Art 19 In de 1: kiezing zal de klein

5

heeft gekoren worden; - het lot in de uitredende leden waaronder.

Art 20 De tweejaarlijkse kiezing heeft telkens plaats in de maand Mei.

Art 21 In de maand Februari zullen de Kiesbare leden in de taal uitgeplakt worden. Op de lijst zullen een afstredende bestuurleden gezet worden en vervolgens de andere volgens de beslissing van 't bestuur.

Art 22 Om gekoren te kunnen worden moet men 20 jaar zijn en 2 jaar tot den bond behoren.

Art 23 De kiezing is geheim. Ieder Kieser ontvangt een briefje waar de Kiesbare leden opstaan. Hij set aan ieder lid, dat hij in 't bestuur wil hebben een kruisken met een postlood. De Voorzitter der kiezing en 2 leden door het bestuur aangewezen zullen de stemmen in een kuortus geschikt door stekende

7

Art 26 Na de kiezing zullen de stembrienen verbrand worden.

Art 27 Zijn ongekleding:

a) de stembrienen waar er namen bijgeschreven worden;

b) Here waar er meer namen gegeven zijn, alre aangeduid worden.

Art 28 Het bestuur heeft het recht aan dit reglement wijziging toe te brengen volgens omstandigheden.

Gesien en goedgekeurd
door den Bestuurraad op 7
November 1901

6

te te openen.

Art 24 Na de kiezing worden de stemmen voor een geteld en geopenend twee stempremiers door het bestuur te kiesen tekenen de namen van der gekoren leden. Wanneer al de stemmen nagezien zijn, worden deze geteld en den uitslag wordt door den voorzitter van de algemeene vergadering kenbaar gemaakt.

Art 25. Om gekoren te zijn, moet de leden tenminste den helft van een stemmen bekomen hebben. Heeft bij een eerste stemming niemand het vereischte getal, dan zal de kiezing herbeginnen. Heeft er nog niemand de meerderheid heeft een derde en laatste stemming plaats. Dere zal de sets geven aan de leden, die het meeste getal stemmen bekomen hebben.

Vooneelkring
"Vreugd in Jeugd"

"Willen is kunnen"

Algemeen Reglement

Art 1. In den schoot des St. Gorgonius Cilde is eene wooneelafdeeling gesticht. In het aangename met het nuttige te paren zij heeft voor titel: "Vreugd in Jeugd" met leuspraak "Willen is kunnen".

Art 2. Het zal tenminste 4 Keuren 's jaars eene bestuursvergadering, en twee maal 's jaars eene algemeen vergadering gehouden worden. In elk geval zullen de leden vermitsigol worden.

Art 3. De wooneelmeester is gemachtigd zonder toestemming der andere bestuursleden repetitien te beleggen, op dag en uur door hem te beleggen, op dagen en uur aangemerkt, in welk hij wel noodig voordeelen, om eenige andere...

3 tegenwoordig zijn.

Art 9. Elke betwisting die er oprijst, de afdeeling zal door het bestuur beslecht worden.

Art 10. Elk lid dat op den dag der inwerking in ongevraagd staat b. v. wordt een worden wordt uit de wooneelafdeeling gesloten.

Art 11. De leden zullen gebruikt worden volgens de beslissing van het bestuur.

Art 12. De leden zullen volgens het wij toegepast worden.

1. Afwezig op eene Bestuursvergadering 0,50

2. " " " " algem. vergad. 0,25 fr

3. " " " " herhaling 0,25 fr

4. Een kwartaal te laat komen op eene herhaling 0,05 fr.

5. De rust stoorren of onderbreken 0,05; bij hervalling in 115 betaalt men telkens 0,05 fr.

6. Een introerder te laat komen op een feest (oogenblik van spelen) 1 fr.

hoort te kunnen voordragen.

Art 4. In geen geval zal aan een uit tredend lid de door hem gestorte bijdrage betaald worden.

Art 5. Elk lid dat door zijn slecht gedrag de wooneelafdeeling in min achting kan brengen zal de enkele meerderheid van stemmen uit de afdeeling kunnen gestoten worden.

Art 6. De Keus der wooneelstukken door den wooneelmeester der afdeeling geregeld worden. Hij zal enkel het bestuur raadplegen, wanneer er nieuw wooneelen moeten gekocht worden.

Art 7. Elk lid mag gedurende eene herhaling enkel opmerkingen maken nadat het bedrijf geëindigd is.

Art 8. Als een lid slechts in een der eerste bedrijven opkomt mag hij maar twee dagen vordra zijn wel geëindigd. Iedereen moet stipt op de gestelde...

7. Zonder decoratie op een feest zijn: 0,10

11. B. Als een lid zijnen wil weigert het bestuur beslissen. Gewordt is het de uitsluiting van gewooneel te hebben.

Art 13. De wooneelbestuurder is verplicht de wooneelstukken door den kring aangekocht in goede staat te bewaren.

Art 14. De wooneelmeester is gemachtigd na de verdeeling er verandering aan te brengen, voor zover hij niet het noodig is.

Art 15. De uitgegevene rollen moeten zo haast mogelijk afgeschreven en verbruikt worden.

Art 16. De wooneelafdeeling blijft bestaan er 3 leden bijeen blijven.

Art 17. Moest de wooneelafdeeling ontbonden worden, dan worden de overblijvende gelden tot een goed werk besteed, en al het materiaal blijft eigendom der Katholieke school. De v.werpen zullen niet verkocht worden.

5

Art 18 Het Bestuur bestaat uit een Eerevoorzitter, een voorzitter, een ondervoorzitter, eenen schrijver - schat bewaarder, eenen tooneelmeester en 7 raadsleden, voor den helft alle twee jaar verkiesbaar.

Art 19. Openvallende plaatsen in het Bestuur worden door de overige leden aangevuld.

Art 20. Het Bestuur is gemachtigd punten bij of af dit reglement te doen.

aldus aangenomen te Hougarden 3 Januari 1904 en herzien en goedgekeurd in zitting van 4 October 1905.

Het Bestuur.

6

Het Bestuur

Eerevoorzitter

Eugide van Gucht (Pastor)

voorzitter

Jules Errard

Schrijver - Schat bew. ondervoorzitter

Fr. Normatus Lamb. Stockman

Tooneelmeester

Fr. Overste Philiberten.

Raadsleden

Joseph Vandermolen - Joseph Smeester

Karel Homble - Maurice Errard.

Henri Bourguignon - Element

Gilin - Julien Vannerum

VAN RACOTHUYS tot HOTEL

Het huis n° 25 op de gemeenteplaats te Hoegaarden (percelen D 356 en 357) mag bij de oudste huizen van Hoegaarden worden gerekend, die rond de kerk werden gebouwd.

De vroegste sporen leiden ons terug tot in de XIVe eeuw, toen het huis aangeschreven stond als volgt, " 'TORPSHUYS STAENDE IN DIE CUYPE AEN DE KERCKE".

Daar kwam de Hoegaardse Schepenbank bijeen, om te beraadslagen. Deze Regentie stond in 1387 onder het Meierschap van Messire Guillaume de Beaumont, die ingevolge de opkomende volksklasse aan het Korps der Wethouders een Dorpsraad moest toevoegen.

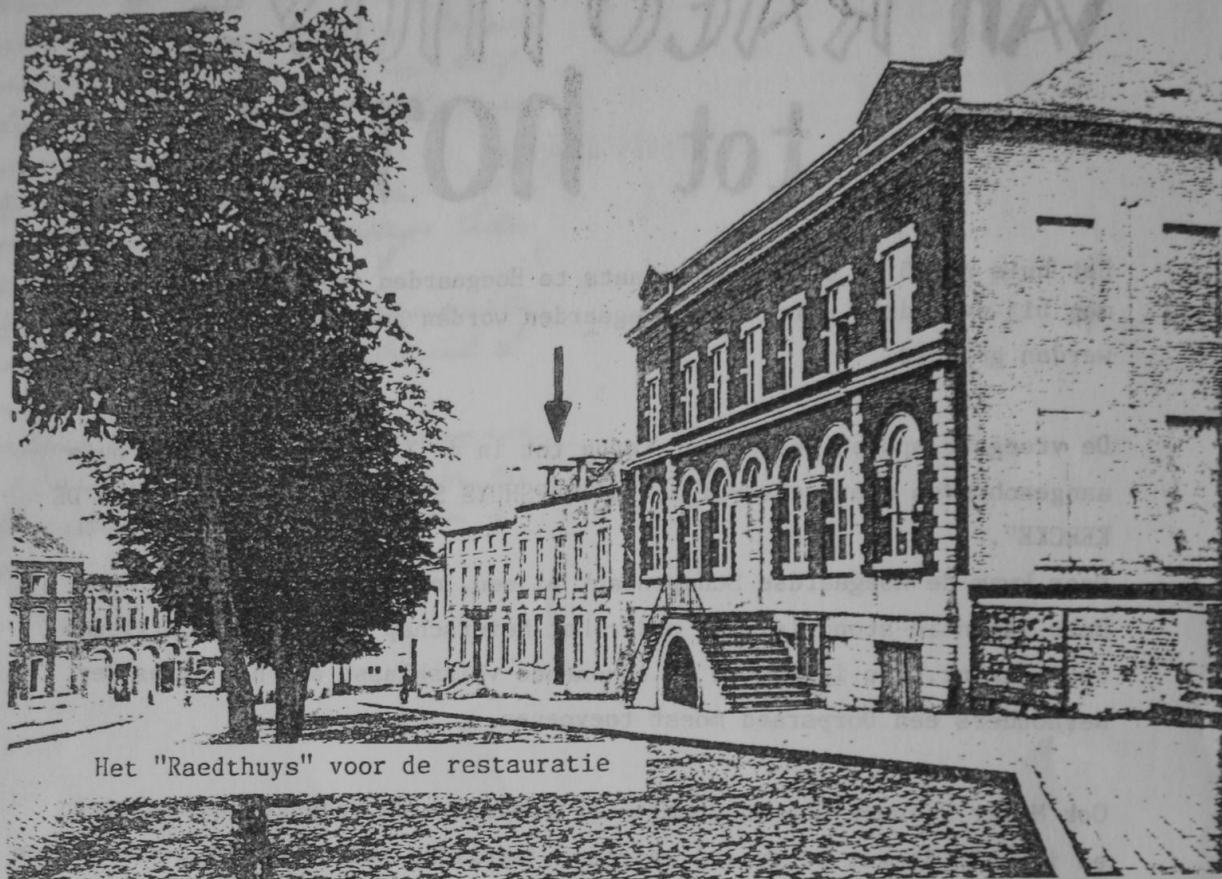
Ook Meier Jean de Chamont heeft in 'Torpshuys de Regentie voorgezeten en in 1421 de wet ingevoerd waardoor jaarlijks twee dorpsmeesters moesten verkozen worden.

In 1448 was het huis zo oud en bouwvallig geworden dat het bijna volledig werd afgebroken en terug opgetrokken. De eerste steen van een nieuw (vernieuwd) huis werd gelegd " OP DIE PLAETSE BENEDEN DIE KERCKE". Het was een stenen huis met pannen en schaliëndak, wat voor die tijd een weelde betekende. Uit de dorpsrekeningen vernemen wij dat het huis goed werd onderhouden, want er werd af en toe "gemetselt, geplackt ende gedeckt".

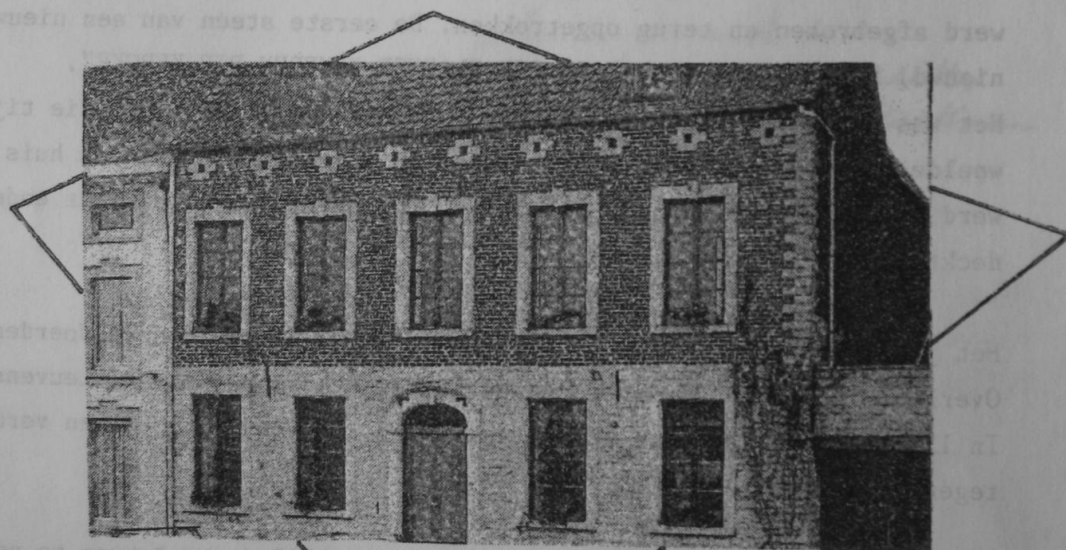
Het jaar nadien werden in 't nieuwe Torpshuys de gebroeders Joerdens uit Overlaar veroordeeld voor moord op Wouter Ackermans uit het Leuvense. In 1507 trof de Regentie er de beslissing, om Tienen te helpen verdedigen tegen de legers van Louis XII.

Het vermeld huis heeft ook de eer gehad, in 1560 de toelating te verlenen tot de oprichting van de Brouwersgilde en in 1580 de Dorpswacht in te stellen. Dat gebeurde er onder Meier Lambert de Pas.

Deze kondigde er in 1615 plechtig de beschermingswet af over de Hoegaardse brouwers en stelde een Patriciaat in van bevoorrechtigde geslachten ter verheffing van de landelijke aristocratie.

Het "Raedthuys" voor de restauratie

Het oude "Raedthuys" anno 1991

Rond 1617 werd de naam " Torpshuys" vervangen door "Rechtshuys der Vryheydt" (huis waar de schepensbank rechtspraak hield).

Op het einde der XVIIe eeuw droeg het de naam van " RAEDTHUYS", omdat het de vergaderplaats was van de Raad der Hoegaardse Vroedschap, die te Hoegaarden de Dynastie der Sweertsen inluidde.

In 1641 volgde Leon de Birwart zijn voorganger Lambert de Pas als Meier op en legde in 't Raedthuys de eed van trouw af aan de Luikse Bisschop. Na hem was het Lambert Joseph de Pas die er als Meier het Korps der Wethouders voorzat.

Hij had er af te rekenen met de droevige oorlogsjaren van 1673 tot 1692 toen vreemde legers onophoudelijk te Hoegaarden legerden en alles plunderden.

Gilles Collard was de laatste meier die in 't Raedthuys vanaf 1694 het dorp zou leiden, want in 1735 onder zijn zoon Antoine Collard gingen de Wethouders naar een ander lokaal over (huis Haumont, genaamd St. Nicolas, op de Houtmarkt) , zodat vanaf toen het besproken huis ophield als gemeentehuis te dienen.

Rond die tijd kwam het huis in het bezit van de familie Coenegras uit Butsel, die zich te Hoegaarden had gevestigd. Coenegras woonde op de Stoopkensstraat (huidig houtmagazijn Vandermolen) en gaf het huis op de plaats in huur uit.

Een eeuw later in 1834 en 1835 (zie beraadslagingen van de gemeenteraad) rees er tussen Servais Coenegras en de gemeente een geschil op, inzake de uitgang en het bouwen van een trap, want het nieuwe en huidige gemeentehuis was zo dicht bij het eigendom van Coenegras opgetrokken, (zelfs op een deel van zijn grond), dat deze laatste geen uitrit meer had ingevolge de grondverhoging op deze plaats.

Na 1847 kwam het huis op naam van Weduwe Coenegras en kinderen. Deze zouden het later verkopen aan de Kerkfabriek van Hoegaarden, om als woonst te dienen voor de Onder-Pastoor.

Op het einde van de XIXe eeuw, verwisselden Clement Dumont, die eigenaar was van een huis op de gemeentplaats 12, dit bezit om met het oude Raedthuys, ofschoon dit laatste veel ruimer was dan het huisje n° 12, aanvaardde de Kerkfabriek de omruiling, omdat laatst genoemde woonst beter geschikt en kalmer gelegen was, om als woning van de Onderpastoor te dienen.

Begin de XXe eeuw werd het huis n°25 (oud Raedthuys) verkocht aan Frans Ruelens, bijgenaamd "de witte coiffeur" die echter zijn zaak uitbaatte in het hoekhuis (huidige Venetiaan). Nadien richtte hij in n° 25 echter wel zijn haarkapperszaak in, wjl zijn vrouw Emmerence Doyen aan de andere kant bier tapte.

In augustus 1914 bij de slag aan de Gete, schoten Belgische soldaten van aan het huis n° 25, in de richting van de Gasthuisstraat waar Duitsers vertoefden en waardoor het mais-magazijn Vandermolen in brand schoot.

Na Ruelen - Douen kwam het huis in 't bezit van Evrard - Boffe, die het oude Raedthuys prachtig lieten restaureren.

Het zijn deze die besloten hebben er een hotel van te maken, wat te Hoegaarden zeker niet zal mistaan.

Hopelijk zal het de naam dragen in " t RAEDTHUYS " om alzo de oude glorie van dit huis terug in de belangstelling te brengen.

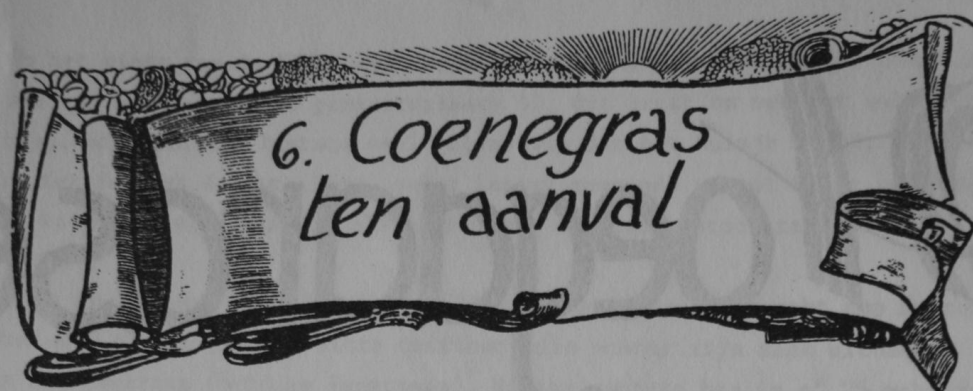
[illegible]

Hoegaardse

Gemeente politiek

1830 - 1990

De werken voor de bouw van een nieuw gemeentehuis op de Plaats, waren reeds driemaal onderbroken geworden, eerst omdat de aannemer Kinnard in mei 1830 de opbouw had in plan gelaten, vervolgens in september 1830 bij het uitbreken van de Omwenteling en de derde maal in 1831 wegens gebrek aan geld, door de onvoorziene aankoop van de Pastorij.

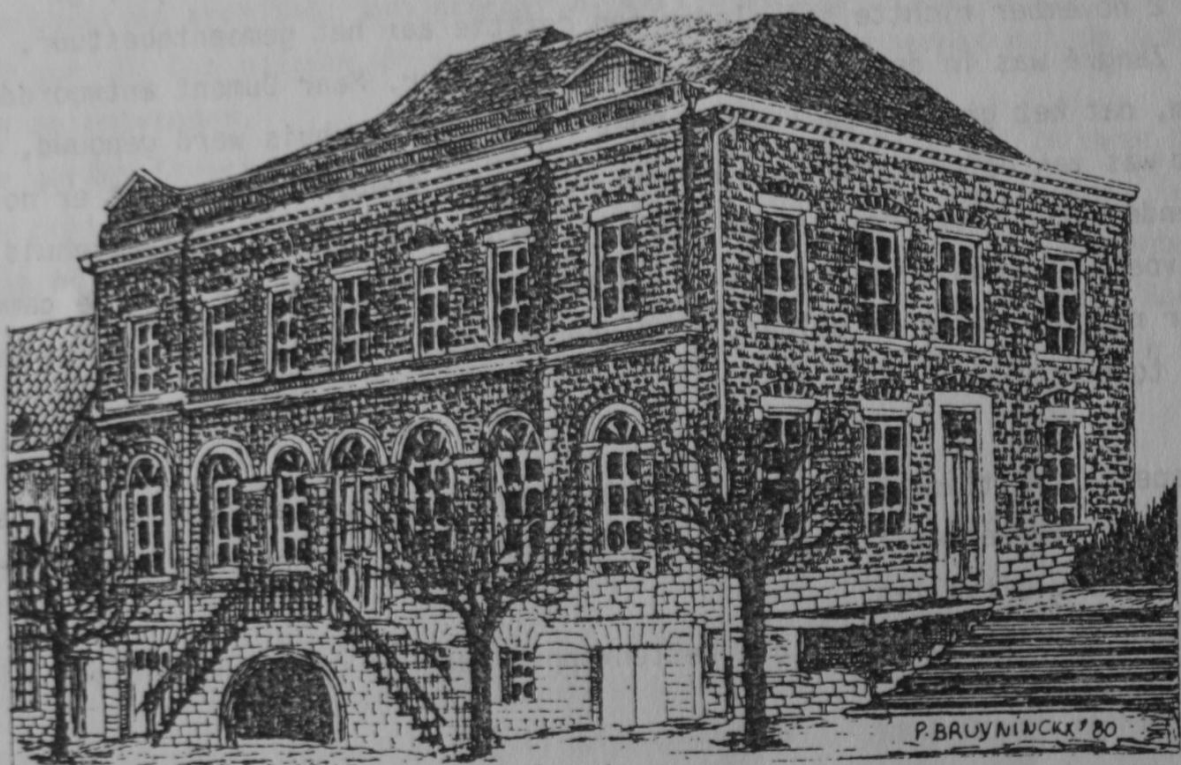
En dan eindelijk werd toch tot de voortzetting der werken besloten en onder toezicht gesteld van Jean Haumont, die hiervoor een vergoeding van 200 fr. kreeg. De werken vorderden snel maar in 1832 was er nog lang geen sprake om het nieuw gemeentehuis te betrekken. Alleen een paar onafgewerkte lokalen konden gebruikt worden.

Dewaelheyne, oud gemeente-ontvanger en uitbater van 't Nieuwhuys, waar sinds 1795 het gemeentebestuur vergaderde, was lid van de "Geestfractie der Heilige Alliantie" en had na de dood van zijn vrouw Barbe Van Nerum op 19 april 1832, duidelijk aan Burg. Dumont te verstaan gegeven, dat hij niet langer in zijn huis de gemeenteraad kon laten vergaderen en de herberg bedienen. Alsdan werden de zittingen gehouden in de onafgewerkte lokalen, maar 't Nieuwhuys bleef in afwachting officieel als gemeentehuis beschouwd, wyl de huurpacht verder werd betaald.

Zodoende moesten de "Jannekes" en de "Tisten" in een onverwarmd en onafgewerkte plaats vergaderen.

En op 8 september 1832 sloeg de bom in. Servais Coenegras, oud raadslid en leider van de Geestfractie trok ten aanval. Het huidige huis n° 25 op de Plaats dat vroeger als Raedthuys had gediend, was eigendom van Coenegras, evenals de aanpalende grond waarop het gemeentehuis werd gebouwd.

In 1829 werd met Burg. de Zangré een overeenkomst getekend, alsdat Coenegras zou afzien van het doorgangsrecht, gezien op een 10 tal voet van zijn zijdeuren er een hoge muur van het gemeentehuis zou worden opgetrokken.

"GEMEENTHUIS" HOEGAARDEN

Als schadeloosstelling kreeg hij hiervoor een vergoeding en ook de geschreven belofte dat er een stenen trap zou gebouwd worden waardoor men van uit de zijdeuren de Plaats zou kunnen bereiken.

Deze overeenkomst werd ondertekend tussen de twee partijen, met als getuigen het toenmalig raadslid Dumont (nu burgemeester) en de heer Van Arenbergh, architect van het distrikt Leuven.

Burgemeester Dumont eerbiedigde echter de overeenkomst van 1829 niet en verwaarloosde doorgewoont de stenen trap te laten bouwen, zodat Coenegras volledig afgesloten was van de zijdeuren.

Hij stuurde op 8 september 1832 een protestbrief naar de Bestendige Deputatie van de Staten van Brabant, maar deze brief bleef zonder gevolg.

Op 2 november richtte hij alsdan een petitie aan het gemeentebestuur. De Zangré was in deze zaak zijn beste raadgever. Maar Dumont antwoordde hem, dat het grondperceel waarop het nieuw gemeentehuis werd gebouwd, eigendom was van de gemeente en niet aan Coenegras toebehoorde en dat er nog voldoende uitgang bestond tussen het huis en de muur van het gemeentehuis (7 à 10 voet). Bovendien bedreigde de burgemeester de aanklager, dat de gemeente haar rechten zou doen gelden, zo Coenegras nog durfde beweren dat de grond hem toebehoorde.

In speciale zitting bijeen, keurde de gemeenteraad, niettegenstaande de geschreven overeenkomst van 1829, het bouwen van de stenen trap af, omdat zulks te duur zou uitvallen.

Hij had toen gezegd "Laat die kattenkoppen naar de duivel lopen, wij zijn nu heer en meester".

Coenegras hield nochtans staande dat de grond hem toebehoorde en refereerde zich naar de beslissing van de gemeenteraad van 21 aug. 1801, waarin duidelijk vermeld stond, dat het nieuw gemeentehuis zou gebouwd worden op een grond door de gemeente aan te kopen, dus niet op de grond aan de gemeente toebehorend. Coenegras werd niet aanhoord noch in de gemeente, noch bij de Deputatie en het Hoegaardse gemeentehuis werd gebouwd op een grond die haar toebehoorde.

Maar het proces tegen Coenegras had veel geld gekost. Misschien kunnen de erfgenamen Coenegras hun rechten nog laten gelden ?

Ten eerste verbolgen besloot Coenegras nu om de aannemer Dehoux in het harnas te jagen tegen Dumont, gezien de afbetalingen niet volgden zoals overeengekomen. Dehoux eiste 5% interest op de nog verschuldigde sommen. Het totaal der werken kostte 25.684,95 in plaats van 19.894,18 f. zoals aanvankelijk voorzien, en de gemeente had niet het nodige geld.

Zij waren verplicht 24 gemeentegronden te verkopen en hadden daarbuiten nog een aanzienlijke schuld tegenover de aannemer, die de verdere afwerking weigerde uit te voeren.

Uiteindelijk na een nieuwe geldlening geraakte de gemeente toch in regel met Dehoux. In het dorp begon het volk door de "Alliantie" over de schulden ingelicht zich tegen de "Triestige Tisten" te verzetten en kloeg in het bijzonder de verkoop der gemeentegronden aan. Verder ging het echter niet.

Einde 1833 was het gemeentehuis klaar en op 1 jan. 1834 greep de verhuis plaats.

Met de burgemeester op kop, gevolgd door zijn twee assessoren Van Autgaerden en Lowet en architect Van Arenbergh, verlieten zij 't Nieuwhuys juist te 10 uur 10. Dan volgden de andere leden uit de gemeenteraad met de sekretaris en de ontvanger.

De gardes Stryckwant, Moreau en March zorgden voor de orde. In deze stoet; de cortège van de Jannekes genaamd, stapten ook enkele muzikanten, leden van het Pompierskorps, de dorpsonderwijzer Pierre Debroeck, (schoonbroeder van sekretaris Lodewijckx) met zijn kinderen die vlaggen droegen. Radicale aanhangers van Dumont volgden de "cortège". Dan volgden twee karren beladen met het archief.

In deze optocht ontbraken, de man die de plannen had ontworpen, oud burgemeester de Zangré en ook aannemer Dehoux die de bouwwerken had uitgevoerd. In de Tomme- en de Knorrestraat, langswaar de stoet zich verplaatste, stonden de oude Vijgen en Conservatieven opgesteld, die de "Jannekes" uitlachten en hun voor geldverspillers verweten, terwijl Dewaelheyne met een bezem hen uit het Nieuwhuys had gevaagd.

Wanneer de stoet aan het nieuw gemeentehuis verscheen opende burgemeester Dumont met de grote sleutel de deur en betrad als eerste het gebouw.

In zijn openingstoespraak was niet de minste sprake van de man die de plannen had opgemaakt, oud burgemeester de Zangré, maar hij zij wel het volgende: "Eindelijk hebben wij een eigen en onbesmet gemeentehuis, waar we onze eigen wetten kunnen opstellen en waar we onze eigen meester zijn los van alle druk en intriges, laat ons het zuiver en onbesmet houden".

Wist Dumont iets af van de "Alliantie" ?

Toen Dewaelheyne hem hiervoor nadien uitleg vroeg, antwoordde hij botweg "Zoek maar in uw eigen kring, gij zult de smet en de intriges wel snel vinden .

Op 1 jan. 1833 had de gemeenteraad de bevolkingsstaat opgemaakt. Hoegaarden met zijn gehuchten telden toen 3.363 inwoners, verdeeld als volgt :
1485 in het Centrum, 297 te Hoksem, 279 te Houtem, 232 te Nerm, 113 te Aalst, 398 te Bost en 't Spannuut, 176 in Klein Overlaar, 166 in Groot Overlaar, 121 aan de Brug en te Altenaken en 96 in Rommersom.

De huizentelling was als volgt: in het Centrum 291, in Egypte 17, te Houtem 55, te Hoksem 55, in Nerm 49, in Aalst 26, aan de Brug 21, te Altenaken 3, in Rommersom 16, te Bost 79, in Klein Overlaar 27 en in Groot Overlaar 28, in totaal 659.

Volgens de nagelaten schriften van Dr. Jean Bapt. Van Nerum zouden er te Hoegaarden een aantal Orangisten zijn geweest, die vanaf 1833 terugde kop opstaken en zich tegen de Patriotten keerden. Het begon op 19 feb. 1833 in de herberg van Felix Josens in de Doelstraat, waar de Orangist Joseph Cypers tegen twee voltigeurs in het gezicht slingerde "Vivat den Hollander, verliet de herberg en ging versterking halen? Met een tiental mannen kwam hij terug om herrie te schoppen en te vechtenen alzo schade te berokkenen aan Josens die als Patriot bekend stond. Cypers werd aangeklaagd en met een boete van 20 fl. bestraft.

Op 7 april 1833 in het lokaal van de Orangisten te Nerm bij Henri Moensverschenen enkele Patriotten, waaronder Charles Van Nerum (broeder van Dr. J. Bt. Van Nerum, ook in de herberg toen de Vijgen Orangistenliederen begonnen te zingen. Beide partijen geraakten slaags, tot bloedens toe, wijl de meubels van Moens zeer beschadigd werden. De Patriotten wilden zelfs het huis in brand steken om het Orangisten gebroed kapot te maken. De Orangisten sloegen op de vlucht. Moens legde klacht neer en de gemeente overheid kon niet anders dan de schade te doen betalen.

En ook in de herberg bij het raadslid Carcan te Overlaar schelde de Organist Jacques Van Hagendoren, de gemeenteraad uit voor schelmen, de Belgische wetten voor stront en de koning voor een strontkoning. Hij wenste een revolutie om de regeerders van Hoegaarden te kunnen treffen. Viermaal na elkaar verscheen hij er opnieuw met dezelfde uitlatingen, maar werd de laatste maal buiten geworpen door Joseph Dumont (broeder van de burgemeester). Nu was het Carcan die klacht neerlegde en Van Hagendoren moest zich gaan verontschuldigen voor de uitgebrachte smaad.

Het is meer dan waarschijnlijk dat de "Alliantie" de hand in het spel had, misschien niet voor de gebeurtenissen bij Josens en Moens, maar wel bij Carcan.

Jacques Van Hagendoren, 37 jaar oud en wonend op de Vroente, was de schoonbroeder van raadslid Jean Bapt. Fourie, die in 1810 met zijn zuster Elisabeth was getrouwd. Fourie was Patriot en Van Hagendoren, die een intieme vriend was van Servais Coenegras was Orangist, ze lagen ingevolge de politiek met elkaar volledig overhoop.

In de twee eerste herbergen was de ruzie toevallig ontstaan maar te Overlaar was het wel met voorbedachte rade. Daar viel Van Hagendoren immers rechtstreeks een raadslid aan, aanhanger der Patriotten en had het vooral tegen de regeerders van Hoegaarden.

Ook in september 1833 bij de herinneringsfeest van de Omwenteling kan de Alliantie enkele Orangisten hebben opgestookt om de defilerende burgerwacht van burgemeester Dumont uit te jowen en het volk tegen de gemeenteraad op te hitsen. Het ging immers niet zo danig over het geval van "Vijgen" of "Patriotten" maar wel tegen Dumont en c°, die vanaf 1834 duchtig aan populariteit begonnen te verliezen door "le poison lent" (het langzaam gift) zoals Dr. Henri Van Nerum, de aktie der Alliantie betitelde.

Dit gif hadden zij ook laten inwerken op Graaf Emile d'Oultremont de Wegimont die op het kasteel van Warfusée woonde te St. Georges in het arrondissement Hoei, aan wie Philippe de Zangré een bezoek had gebracht. Op 18 juni 1833 daagde de Graaf de gemeente Hoegaarden voor het Gerecht wegens vrijwillige nalatigheid in de afbetaling der renten op geleende kapitalen. Dit verzet van uit hoger niveau verveelde ten zeerste de gemeenteraad, terwijl dit nieuwe proces, weer een gans pak geld zou kosten.

Het langzaam gift had zijn werking gedaan, want overstelpt met schulden, verkoop van gemeentegronden, ten allen kante misnoegdheid en omringd van de oppositie, begon de raad, waarin zich een zekere verdeeldheid voelbaar werd, vaste voet te verliezen.

NIEUW

DE HOEGAARDSE BROUWERSPINT

De Orde van den Brouwer in samenwerking met 't Nieuwhuysmuseum, de Stichting Bejaarden en de Hoegaardse Bier- en Brouwersgilde hebben een nieuwe Hoegaardse pint op de markt gebracht.

Het wordt de traditionele Hoegaardse bierpot, met tinnen deksel en handgreep. Op het deksel is het Hoegaards wapenschild in relief aangebracht, daarboven prijkt het biermanneke "Den Brouwer".

Een enig stukje voor de verzamelaars.

De Hoegaardse Brouwerspint wordt verkocht aan de prijs van 500 fr. en is af te halen in 't Nieuwhuysmuseum Ern. Ourystraat 2 te Hoegaarden of bij de leden van Stichting Bejaarden en de Hoegaardse Biergilde.

Gij Hoegaardiërs vergeet het niet
Hooft gij eens stoefien op dit of dat
Plaats gauw uw handje op uw hart
en roep in min noch meer
Ons Hoegaardsbier het smaakt zo zeer.

BIER trofee

Om het Hoegaards Biermuseum en ons tijdschrift "ALPAIDIS" te verbeteren en op de hoogte te blijven van wat er leeft in de brouwerswereld, heeft men besloten dit jaar een BIER TROFEE toe te kennen.

SPELREGELS:

Wie de redactie gloednieuwe (nog niet verschenen) persartikelen, bierviltjes, informatie, documentatie enz. toestuur, ontvangt daarvoor een aantal punten. Alle artikelen enz. sturen naar Etienne Grooten

Oude Leuvensestraat 41 3300 Tienen
of afgeven in 't Mieuwhuysmuseum te Hoegaarden
met vermelding Biertrofee.

Niet vergeten naam en adres te vermelden.

Puntenverdeling:

- Brouwerij voorwerpen (vb. flessen, bakken publiciteits voorwerpen e.d.)	30 p
- Oude Hoegaardse Bierglazen	30 p
- Uitgaven over Bier (boek) of tijdschriften	25 p
- Artikelen over de Hoegaardse bieren	25 p
- Brouwerij Historieken	20 p
- Bierartikelen (klaar voor publicatie)	20 p
- Persknipsels over Hoegaardse bieren	15 p
- Persknipsels over bier (allerlei)	10 p
- Fotocopie van oude bierdokumenten	10 p
- Andere nuttige Bierinformatie	10 p
- Biermoppen en/of Bierrecepten	5 p
- Bierviltjes en/of etiketten (per stuk)	1 p

In elke ALPAIDIS zal een tussenstand gepubliceerd worden. Naast de BIERTROFEE (7) zal de winnaar tevens een geschenk overhandigd worden. De 2de tot en met de 5de ontvangen eveneens een waardevolle prijs.

1 - VAN RUYSEVELT	8200	
2 - GOFFART A	865	+ 865
3 - MATTYS	620	+ 310
4 - WUESTENBERGHS	530	
5 - WILLEMS	410	+ 135
6 - DEKEYZER B	405	+ 290
7 - DEDOBDELEER E	350	
8 - VAN NERUM H	320	
9 - DODION M	205	
10 - PEETERMANS G	170	
11 - VANDEWIJNGAERT L	88	+ 45
12 - BENAUWT	70	
13 - VAN LOY J	60	
14 - COENEN Y	43	
15 - WUYTS L	25	

STAND

1 AUG. 1991

Vraag en Antwoord....

De Studie- en Navorsingscommissie van 't Nieuwhuys-Museum van Hoegaarden, ontvangt meer en meer vragen in betrekking met de plaatselijke geschiedenis, stamboomkunde, heraldiek enz...

Dit feit is verheugend, want zulks bewijst dat meerdere lezers van ons tijdschrift en andere bijdragen, belang beginnen te stellen in het verleden van Hoegaarden en aan het Museum hun vertrouwen schenken

Gezien sommige vragen van algemeen belang zijn, heeft de redactie van "Alpaïdis" besloten, een rubriek "Vraag en Antwoord" te openen, waarin de bijzonderste antwoorden zullen worden gepubliceerd, alsook deze van vorige jaren, die een zekere interesse vertonen.

Zodoende hopen wij aan onze leden en lezers, een nieuwe dienst te bewijzen, wat overigens het doel is van onze instelling.

Het Bestuur

WAAROM WERD HET KAPITTELUYS VROEGER HUIS DUMONT GENOEMD
WIE WAS FEITELIJK ZIJN LAATSTE BEWONER PAUL BAIL ?

Een tak uit het geslacht Dumont woonder er van 1800 en uit deze tak werd Pail Bail geboren.
Ziehier zijn afstamming:

Jean Dumont

Brouwer en Notabele te Houtem +16.8.1693
x met Margriet Sweerts °20.6.1627 + na 1715

Everard Dumont

Brouwer en Schepen °Houtem 4.5.1684 + 5.6.1750
x met Agnes Huybens °1685 +21.6.1731 (wed. van Jan Struys)

Jean Bapt. Dumont

Brouwer op de Stoopkensstraat te Hoegaarden (huidig Kouterhof)
°Houtem 30.9.1721 +Hoegaarden 2.12.1782
x MET Maria Deodata Vandermolten ° Hoeg. 22.8.1727 + Hoeg. 26.6.1801

Jean Bapt. Dumont

Brouwer en grondeigenaar
°Hoeg. 30.8.1769 + Hoeg. 21.8.1837
Schepen 1819/20 Raadslid 1821/30 Burgemeester 1831/36
x met Marie Madeleine Ruttens °12.5.1800 + 1.4.1882
"Zij woonden in het oud Kapittelhuys.

Jacques Clement Dumont

Was grondeigenaar °Hoeg. 25.11.1829 (voorechtelijk kind) +1909
x met Leopoldie Josephine Elisabeth Rosseeuw °Kortrijk 26.5.1857

Dymphna Sylve Marie Madeleine Dumont

° Hoeg. 28.9.1886
x met Albert Charles Marie Joseph BAIL
Vrederechter te Brussel °Elsepe 29.8.1878
(zoon van Celestin Joseph Bail, Advokaat te Brussel en van
Marie Elise Therèse Helène Rosseeuw)

Paul Clement Marie Joseph Bail

° Vorst (Brussel) 6.7.1917 grondeigenaar
x met Marie Henriette Spiette uit Etterbeek
° 31.3.1912 en + Ukkel 31.5.1978

Hij bewoonde een luxueus appartement te Brussel, Universiteitslaan 71, Pail Bail vertoefde vaak te Hoegaarden in het Kapittelhuys dat zijn eigendom was, evenals het Arendswest en nog tal van andere gronden en hoeven, tot zelfs in Frankrijk.

Hij was de rijkste man en grondbezitter uit Hoegaarden, maar zeer mild voor de armen. Bail was zeer fier op zijn park, dat een echt juweeltje was en waar niemand dan enkelen intiem binnen mocht.

Hij was ook een groot weldoener van 't Nieuwhuys museum aan wie hij het archief Dumont en verschillende documenten uit de Revolutietijd schonk, evenals een deel van het verborgen archief Sweerts.

Paul Bail was een aanhanger van het Indisch geloof, een soort Boedisme. Elke vrijdag kwamen enkele van deze geloofbelijders in 't Kapittelhuys in gesloten kring samen om te mediteren over het een of ander symbool of bijbeltekst. In het park rondom de geloofsboom (levenswiel genaamd), vormden ze een kring en beleden een occultistische ritus. Hieromtrent bestaat een foto

De kleine groep begaf zich ook jaarlijks op retraite naar Frankrijk, in een soort boedistisch centrum, waar de Lama's meditatiepraktijken toepassen, verhelderd en stimulerend.

En ten slotte was hij ook niet onwetend over het Druidisme en het Voudisme en stond open voor alle geheimzinnige en fasinerende geloven en culturen, doch sprak er slechts over met trouwe vrienden.